

На четвертому етапі створюється система управлінської звітності, яка представляє собою набір звітів, підготовлених центрами відповідальності, і містить всю необхідну інформацію для обліково-аналітичних спеціалістів із заданим рівнем деталізації.

П'ятий етап - це побудова системи управлінського обліку, основна мета якої полягає в оцінці фінансово-господарської діяльності підприємства на основі управлінської аналітичної звітності, розробці рекомендацій для її вдосконалення, своєчасному виявленні та усуненні недоліків у діяльності підприємства та з'ясуванні резервів для покращення фінансового стану.

Шостий, завершальний етап включає впровадження системи фінансового планування і включає бюджетне планування діяльності його структурних підрозділів та підприємства в цілому.

Реалізація даних етапів малим підприємством, як свідчать результати досліджень, дозволяє поступово та із незначними додатковими витратами створити унікальну систему управлінського обліку, яка забезпечить ефективне прийняття рішень керівництвом й досягнення стратегічних цілей. При цьому на ефективність створеної системи управлінського обліку суттєво впливатиме правильність визначення центрів відповідальності, системи мотивації, розподіл відповідальності управлінського персоналу, наявність чіткої співпраці і взаємозв'язку між працівниками компанії.

Література

1. Індекс настроїв малого бізнесу / Unlimit Ukraine, Європейська Бізнес Асоціація, OX, ПриватБанку. URL: <https://eba.com.ua/u-2024-rotsi-majzhe-80-msb-planuyut-rozshyruvaty-biznes-ta-zaluchaty-koshty-u-rozvytok/>.

2. Husni M., Fadhil Imran A., Ryketeng M., Ayu Damayanti R. Implementation of Management Accounting Practices in Micro, Small and Medium Enterprises (MSMEs). *Матеріали 7-ї Міжнародної конференції з бухгалтерського обліку, менеджменту та економіки (ICAME-7 2022)*. 29 May 2023 doi:10.2991/978-94-6463-146-3_22. URL: https://www.researchgate.net/publication/371119383_Implementation_of_Management_Accounting_Practices_in_Micro_Small_and_Medium_Enterprises_MSMEs.

3. Kamilah A. The Implementation of Management Accounting Practices and its Relationship with Performance in Small and Medium Enterprises. *International Review of Management and Marketing*. 2017, 7(1), 342-353. URL: <https://econjournals.com/index.php/irmm/article/view/3394/pdf>.

4. Зоріна О. А. Впровадження системи управлінського обліку на підприємстві: організаційний аспект. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2022. №9. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16641379871658.pdf>.

УДК 657

Фурманчук Оксана Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Шкрябіна Діана Володимирівна, магістрантка

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ

В процесі діяльності різних суб'єктів господарювання застосовується величезна кількість засобів праці, які мають невелику вартість з коротким терміном використання і визначаються як «малоцінні активи». В системі обліково-аналітичного забезпечення, малоцінні активи поділяють на категорії: малоцінні необоротні матеріальні активи та малоцінні швидкозношувані предмети. Проте, на практиці, правильне розмежування таких активів залишається проблемним і сьогодні, оскільки різні критерії їх визнання іноді не надають можливості правильно їх ідентифікувати.

Малоцінні активи – це надзвичайно різноманітні засоби з особливим значенням для підтримання здійснення операцій на підприємстві. Вони приймають різні матеріальні форми, а з точки зору бухгалтерського обліку малоцінні активи поділяються на малоцінні швидкозношувані предмети (МШП) та малоцінні необоротні матеріальні активи (МНМА) [1]. Проте, відповідно до чинного податкового законодавства, малоцінні необоротні матеріальні активи розглядаються як засоби праці, первісна вартість яких є нижчою за 20000 грн [2]. Згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», «необоротні активи – всі активи, що не є оборотними» [3].

Характерною рисою малоцінних швидкозношуваних предметів та відмінність від інших запасів полягає у тому, що вони багаторазово беруть участь у процесі виробництва протягом тривалого часу, а не одноразово використовуються в певному виробничому циклі. При цьому, їх натуральна форма залишається незмінною. За цією ознакою малоцінні швидкозношувані предмети подібні до основних засобів та малоцінних необоротних матеріальних активів. Основна відмінність полягає в терміні корисного використання – основні засоби та малоцінні необоротні матеріальні активи використовуються більше одного року чи операційного циклу, в

той час, як очікуваний строк використання малоцінних швидкозношуваних предметів менше ніж рік. Іншим аспектом, на який слід звернути увагу, обліковуючи малоцінні активи – це вартісна ознака. Під час класифікації малоцінних швидкозношуваних предметів вона не має значення, оскільки активами вони визнаються за будь-якої вартості. Виходячи з цього, якою б не була вартість активу, якщо корисний строк його використання менше ніж 1 рік або операційний цикл, він зараховуватиметься до складу малоцінних швидкозношуваних предметів. Отже, класифікуючи об'єкт як малоцінний швидкозношуваний предмет, варто зважати на строк його корисного використання, оскільки він має бути не більше 1 року або операційного циклу. Якщо підприємство очікує використовувати актив понад рік, це – необоротний матеріальний актив, облік якого вже відображається згідно НП(С)БО 7 «Основні засоби» [4].

Наукові дослідження свідчать про те, що європейська практика обліку малоцінних активів характеризується певною різноманітністю, що обумовлено національними особливостями і специфікою законодавства кожної країни, проте, існують загальні принципи, які є спільними для України та більшості європейських країн. Для забезпечення порівнянності фінансової звітності все більше підприємств в Європі застосовують МСФЗ, що сприяє гармонізації облікових стандартів. Так, спільними ознаками обліку малоцінних активів в Україні та різних європейських країнах є:

1. Вартісна межа, тобто майже всі європейські країни встановлюють певну вартісну межу віднесення активів до малоцінних. Вона може відрізнятися в залежності від країни та специфіки підприємства.

2. Термін корисного використання об'єкту. Малоцінні активи в європейських країнах мають строк служби менше п'яти років.

3. Методи нарахування амортизації. Найпоширенішим методом амортизації малоцінних активів закордоном є прямолінійний метод, який передбачає рівномірне розподілення вартості активу протягом його строку корисного використання. Однак, деякі підприємства можуть використовувати й інші методи, такі як зменшення залишкової вартості або виробничий метод.

4. Вибуття малоцінних активів. При вибутті малоцінних активів (продаж, списання) необхідно відобразити відповідні бухгалтерські проведення, включаючи визначення фінансового результату від цієї операції.

5. Розкриття інформації у фінансовій звітності. Фінансові звіти підприємства повинні містити достатню інформацію про облік малоцінних активів, включаючи обґрунтування обраних методів обліку та амортизації.

6. Відмінності в стандартах обліку. Це пов'язано з тим, що незважаючи на загальні принципи, існують значні відмінності в стандартах обліку малоцінних активів в різних європейських країнах. Ці відмінності можуть стосуватися: вартісної межі, методів амортизації, способів обліку витрат на придбання. Вимоги до розкриття інформації про малоцінні активи в фінансовій звітності також можуть відрізнятися.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) надають загальні принципи обліку, які застосовуються багатьма європейськими країнами. Так, зокрема, стандарти вимагають, щоб малоцінні активи обліковувалися відповідно до тих самих принципів, що й інші необоротні матеріальні активи. Це означає, що малоцінні активи повинні бути визнані, оцінені та амортизовані відповідно до загальних вимог МСФЗ. Оскільки у МСФЗ не встановлені конкретні вимоги до обліку розглянутих активів, підприємствам України потрібно самостійно встановлювати порядок їх обліку та відображення у звітності. Таке право надається підприємствам згідно МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки».

Література

1. Судак В. О. Особливості обліку та критерії визнання малоцінних активів. Інноваційні тенденції сього-дення в сфері природничих, гуманітарних та точних наук: матеріали III Міжнародної наукової конференції, м. Рівне, 29 вересня, 2023 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : Європейська наукова плат-форма. 2023 р. С. 2930.

2. Китайчук Т. Г. Актуальні питання обліку малоцінних активів. Економіка та держава. *Економічна наука*. Вип. 7. 2021. С. 1620. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/7_2021/5.pdf.

3. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. No 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

4. Основні засоби: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7, затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. No 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.